

แนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF SAFETY IN SCHOOLS
UNDER UBONRATCHATHANI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

อนุพงษ์ พรหมเมือง นาวี อุดร* และ อัครวัฒน์ บุปผาทวีศักดิ์

Anupong Prommueang, Nawe Udon* and Akkharawat Buppataweesak
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม นครพนม 48000
Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education,
Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: nawee@npu.ac.th

บทความ 21 ตุลาคม 2567 แก้ไขบทความ 26 ธันวาคม 2567 ตอรับบทความ 19 มกราคม 2568 เผยแพร่บทความ มกราคม 2569

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 4) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครู จำนวน 311 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 337 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเป็นไปได้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็น ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ และด้านร่างกายและจิตใจ 3) แนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) ด้านอุบัติเหตุ (2) ด้านร่างกายและจิตใจ (3) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (4) ด้านการใช้ความรุนแรง และ (5) ด้านภัยพิบัติ และ 4) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่าแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์, ความต้องการจำเป็น, แนวทางพัฒนา, ความปลอดภัยในสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) examine the current and desired conditions of school safety operations; 2) assess the needs for developing school safety; 3) develop guidelines for developing school safety; and 4) evaluate the appropriateness and feasibility of guidelines for developing safety in schools under Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 337 participants, including 26 school administrators and 311 teachers. The research instruments comprised a set of questionnaires, an interview form, and an assessment form regarding feasibility. The percentage criteria were used in determining the sample size. The statistics employed were mean, standard deviation, and the modified priority needs index (PNI Modified).

The research results revealed that 1) the overall current conditions regarding guidelines for developing school safety, while the overall desirable conditions were at the highest level; 2) The needs that were higher than the overall average included accident measures, physical and psychological aspects; 3) The guidelines for developing school safety comprised five aspects: (1) accident measures, (2) physical and psychological aspects, (3) school environment (4) violence prevention and (5) disaster management; and 4) The overall developed guidelines were assessed at a high level of appropriateness and feasibility.

Keywords: Current Conditions, Desirable Conditions, Needs, Development Guidelines, School Safety

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการและทิศทางของประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 1 การจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีวัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมและความรุนแรง ภัยยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) จึงได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 เป็นพลวัตที่ก่อให้เกิดความท้าทายในด้านการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคนดี ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์เป็นผลให้เกิดการเร่งแก้ไขปัญหานั้น ทั้งยังเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น ซึ่งภัยในแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วแบบ Quick Win 7 วาระเร่งด่วน ข้อที่ 1 ความปลอดภัยของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการมองเห็นภัยที่เกิดขึ้นแก่เด็กนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่เกิดขึ้นซ้ำและส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจในหลายปีที่ผ่านมา เช่น ภัยจากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) รวมถึงภัยที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นผลให้เป็นการอุปสรรคต่อการเรียนรู้และสวัสดิภาพชีวิตของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 4)

การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองดูแลเด็กนักเรียน สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียน ดังนั้นในการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริงสถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็กนักเรียน รวมทั้งการปกป้อง คุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน, 2563, หน้า 1-2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีบทบาทสำคัญในการจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้นักเรียน ส่งเสริมและสนับสนุน กำกับ ติดตาม และประเมินผลระบบการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนา รวบรวมปัญหาความปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับในสถานศึกษา ที่มักเกิดอุบัติภัยกับเด็ก ดังนี้ สนามเด็กเล่น พื้นที่สนามเด็กเล่นเป็นบริเวณที่เด็ก ๆ ชอบเป็นพิเศษ สระน้ำหรือบ่อน้ำ เป็นจุดที่เด็กแอบลงไปเล่นน้ำ หรือพลัดตกน้ำเสียชีวิต บันได เด็กหลายคนชอบวิ่งเล่นขึ้น-ลงบันได (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2, ออนไลน์)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เห็นได้ว่าความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความปลอดภัยให้แก่นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง แนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อนำผลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
4. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรการ การดูแลรักษาความปลอดภัยในกิจกรรมทุกกิจกรรมในและนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างความปลอดภัย รวมทั้งปกป้องคุ้มครองเด็กนักเรียนจากภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน จากอุบัติเหตุ อุบัติภัย ปัญหาทางสังคม รวมไปถึงโรคร้ายไข้เจ็บ ภัยจากบุคคล ตั้งแต่เด็กนักเรียนเดินเข้าสู่ประตูโรงเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียนถึงบ้าน โดยประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ด้านอุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์อันตรายที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจหรือคาดคิดมาก่อน โครงสร้างอาคาร บริเวณพื้นที่จุดเสี่ยงในโรงเรียน และอุบัติเหตุจากการจราจรบนท้องถนนทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน บุคคลได้รับอันตราย อาจบาดเจ็บ พิการ หรือรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต

ด้านร่างกายและจิตใจ หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่เป็นการจงใจใช้กำลังหรืออำนาจทางกายข่มขู่ คุกคาม ทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น ให้ร่างกายและจิตใจ ได้รับบาดเจ็บ รู้สึกอับอาย ด้อยค่า การใช้สารเสพติด หรือลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ลง ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นคุณค่าในตัวเอง ดูแลเอาใจใส่สุขภาพอนามัย มีระบบคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือไปยังผู้เชี่ยวชาญ

ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง อาคาร สถานที่ บริเวณสถานศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา รวมถึงบรรยากาศต่าง ๆ ที่โน้มน้าวหรือมุ่งเน้นที่จะส่งเสริม เอื้ออำนวยต่อการเรียน และพัฒนาการศึกษาทุกด้านของนักเรียน ให้มีความปลอดภัย

ด้านการใช้ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักเรียนทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ รวมถึง ความเสียหายต่อทรัพย์สินโดยการทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ กักขัง ลักพาตัว การใส่ร้ายป้ายสีดูถูก กรรโชกทรัพย์ บังคับขู่เข็ญ การใช้ความรุนแรงทางเพศ กลั่นแกล้งหรือการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต

ด้านอุบัติเหตุ หมายถึง ภัยที่เกิดขึ้นมีหลายประเภท ภัยธรรมชาติ ภัยจากไซเบอร์ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมรับมือเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ซึ่งทั้งหมดนี้อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยไม่อาจคาดคิดว่า จะเกิดเมื่อไหร่แต่เกิดได้ทุกเมื่อกับสถานศึกษา

แนวทางพัฒนา หมายถึง วิธีการหรือวิธีดำเนินงานของสถานศึกษาที่ทำให้เกิดด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านอุบัติเหตุ (2) ด้านร่างกายและจิตใจ (3) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (4) ด้านการใช้ความรุนแรง (5) ด้านอุบัติเหตุ ซึ่งได้จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้า หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา

ธัญญา ภาตินาถ (2564, หน้า 55-68) กล่าวว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการความปลอดภัย การเฝ้าระวัง และการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามต่าง ๆ (เช่น การบูลลี่, ภัยจากสภาพแวดล้อม) ทำให้มาตรการมีความครอบคลุมและเป็นที่ยอมรับ

สมาน มังกร (2565, หน้า 200-215) กล่าวว่า ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ มีการจัดสรรทรัพยากร และกำกับติดตามผลอย่างเป็นระบบ

ประภัสสร พุทธชัยยงค์ (2566, หน้า 99-110) กล่าวว่า นำมาใช้ในการวางแผน (P) มาตรการความปลอดภัย การดำเนินการ (D) การตรวจสอบ (C) ประสิทธิภาพของมาตรการ และการปรับปรุงแก้ไข (A) อย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับความปลอดภัย

2. นโยบายความปลอดภัยในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2565, หน้า 16) กล่าวว่า การกำหนดกรอบทิศทางและแนวปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรของกระทรวงฯ, สพฐ., และสถานศึกษาเอง เพื่อให้ทุกฝ่ายรับทราบและปฏิบัติตาม โดยเน้นความปลอดภัย 5 ด้าน (อุบัติเหตุ, ร่างกาย/จิตใจ, สภาพแวดล้อม, ความรุนแรง, อุบัติภัย)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 8) กล่าวว่า ระบบที่ครอบคลุมการคัดกรอง (Screening), การส่งเสริม (Promotion), การป้องกัน (Prevention), การแก้ไข (Intervention), และการส่งต่อ (Referral) เพื่อดูแลทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต รวมถึงการป้องกันภัยคุกคามในทุกรูปแบบ

สุภาพร แก้วกอก (2564, หน้า 88-102) กล่าวว่า แนวคิดที่เน้นว่าสถานศึกษาต้องเป็นสถานที่ที่เด็กทุกคนรู้สึกปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ปราศจากความรุนแรง การคุกคามทางเพศ การบูลลี่ และสารเสพติด สอดคล้องกับ Quick Win 7 วาระเร่งด่วน ข้อ 1

3. การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

กฤษฎา พูลพันธ์ (2566, หน้า 150-165) กล่าวว่า การบริหารจัดการอาคาร สถานที่ (สนามเด็กเล่น, บ่อน้ำ, บันได) อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐานและไม่มีจุดเสี่ยง (Hazard Spot) เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัย

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน (2563, หน้า 2) กล่าวว่า การมองว่าความปลอดภัยของเด็กนักเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับโรงเรียนเท่านั้น แต่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับหลายระบบ (ครอบครัว, โรงเรียน, ชุมชน, สังคม) การดำเนินงานจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย (Multi-sectoral Collaboration)

4. การประเมินความต้องการจำเป็น

Wltkin and Altschuld (1995, p. 3) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบ เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง และการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนการดำเนินการจัดทรัพยากร กระบวนการที่เป็นระบบในการหาความต้องการจำเป็น เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกหรือหาวิธีแก้ไขปัญหาได้ตรงสภาพหรือความต้องการที่แท้จริง

McCaslin and Tibeziinda (1997, p. 33) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบสำหรับการจัดลำดับความสำคัญและการตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการวางแผน การพัฒนาและการปฏิบัติการในโครงการ การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการกำหนดช่องว่าง ระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างกับสิ่งที่ควรจะเป็นของผลลัพธ์ของโครงการและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้น โดยเน้นการตัดสินใจจากการจัดลำดับความสำคัญบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลที่น่าจะได้รับผลกระทบจากโครงการ

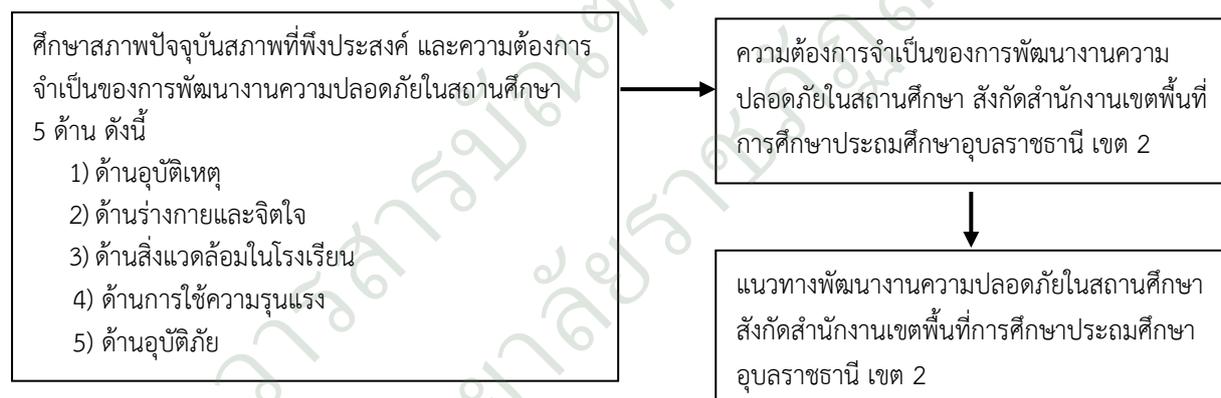
5. แนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปลัมภ์ (2558, หน้า 7) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงตามแผน ด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง นั่นคือ การพัฒนาเป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น มีการกำหนดทิศทางหรือกำหนดรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้า โดยเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาอยู่ที่คนและคุณภาพชีวิตของคน การพัฒนาคนจึงรวมถึงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมืองสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (2550, หน้า 1) มาตรฐานโรงเรียนคุ้มครองเด็กและแบบประเมินตนเองตาม มาตรฐานโรงเรียนคุ้มครองเด็กพัฒนาและจัดทำเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำมาตรฐานโรงเรียนคุ้มครองเด็กไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยด้านการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษารอบแนวคิดของ Kitamura Yuto (2014, pp. 40–41); Olhausen Janalee (2019, pp. 100–110); Lowe Denise (2021, pp. 89–104); Shininger Anthony (2019, pp. 41–52); กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559, หน้า 96–98); บุญเลี้ยง จอดนอก และคณะ (2561, หน้า 8); จรัส สุวรรณเวลา (2561, ออนไลน์); อติสร ดีปานธรรม (2561, หน้า 9–11); ชัชฌา ชุนจง (2563, หน้า 296); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, หน้า 17) ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางแผนการวิจัย และดำเนินการวิจัยไว้เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ต้องการจำเป็นของการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน โดยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 337 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80–1.00 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินต้องการจำเป็นของการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มาคำนวณหาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง โดยการใช้สูตร Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อเป็นการจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน ได้แก่ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 การร่างแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ในขั้นตอนที่ 1 และการวิเคราะห์ข้อมูลตามเอกสารจากบทที่ 2 เกี่ยวกับการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา
ตามกรอบแนวคิด ทั้ง 5 ด้าน

ขั้นตอนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนว
ทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยใน
สถานศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 2,250 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 337 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 40) และได้มา
โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 337 คน

2. ข้อมูลแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา และ การประเมินความเหมาะสมและความเป็น
ไปได้ของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน ประกอบด้วย (1)
ดร.บุญช่วย สายราม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลตระการพิพิธผล (2) นายสุเมธ เทียนอบ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
โรงเรียนบ้านบาก (3) นายคำพันธ์ รุ่งเรือง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าข่า

3. ประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน
ประกอบด้วย (1) นายนราวุฒิ ศิริผลา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาโยง (2) นายบุญทัย สุระมุล ตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองผือ (3) นางดวงชนพร สุวรรณพิมพ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองนกทา (4) นาย
ประชา คำวรรณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านขามป้อม (5) นายสังคม กุลสุวรรณ ตำแหน่ง ศึกษาธิการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนางาน
ความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็น
ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนางานความปลอดภัยใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 39 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประยุกต์ใช้แบบ Likert คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
เป็นแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .35-.83 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา สถานที่ทำงาน
วันที่ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์หาค่า IC (Index of Item Congruence) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Form) ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้รูปแบบออนไลน์ (Google Form) จากสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์กลับคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ได้รับแบบสัมภาษณ์กลับคืน จำนวน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IC หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามโดยใช้ค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
2. การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สูตร Priority Needs Index (PNI_{Modified})
3. การหาแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีสอดคล้อง IC
4. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีสอดคล้อง IC

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 รายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านอุบัติเหตุ	4.20	.38	มาก	4.76	.26	มากที่สุด
2. ด้านร่างกายและจิตใจ	4.26	.42	มาก	4.74	.26	มากที่สุด
3. ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	4.26	.36	มาก	4.72	.31	มากที่สุด
4. ด้านการใช้ความรุนแรง	4.27	.43	มาก	4.74	.30	มากที่สุด
5. ด้านอุบัติเหตุ	4.29	.38	มาก	4.69	.31	มากที่สุด
รวม	4.26	.23	มาก	4.73	.22	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{x} = 4.20-4.29$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านที่ 5 ด้านอุบัติเหตุ ($\bar{x} = 4.29$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านอุบัติเหตุ ($\bar{x} = 4.20$) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการร่วมส่งเสริมพัฒนาการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{x} = 4.69-4.76$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านอุบัติเหตุ ($\bar{x} = 4.76$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 5 ด้านอุบัติเหตุ ($\bar{x} = 4.69$)

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ด้านอุบัติเหตุ	4.20	4.76	.133	1
2. ด้านร่างกายและจิตใจ	4.26	4.74	.113	2
3. ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	4.26	4.72	.108	4
4. ด้านการใช้ความรุนแรง	4.27	4.74	.110	3
5. ด้านอุบัติเหตุ	4.29	4.69	.093	5
รวม	4.26	4.73	.110	-

จากตาราง 2 พบว่า การพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเท่ากับ .110 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีจำนวน 2 ด้าน ที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากค่าสูงสุดไปค่าต่ำสุด ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านอุบัติเหตุ ($PNI_{Modified} = .133$) และด้านที่ 2 ด้านร่างกายและจิตใจ ($PNI_{Modified} = .113$)

ตาราง 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านอุบัติเหตุ	4.52	.27	มากที่สุด	4.08	.18	มาก
2. ด้านร่างกายและจิตใจ	4.40	.36	มาก	4.36	.53	มาก
3. ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	4.36	.36	มาก	4.60	.45	มากที่สุด
4. ด้านการใช้ความรุนแรง	4.24	.09	มาก	4.48	.71	มาก
5. ด้านอุบัติเหตุ	4.52	.27	มากที่สุด	4.48	.27	มาก
รวม	4.41	.20	มาก	4.41	.43	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ($\bar{x} = 4.52$) และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ($\bar{x} = 4.24-4.40$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ และด้านอุบัติเหตุ ($\bar{x} = 4.52$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

ด้านการใช้ความรุนแรง ($\bar{x} = 4.24$) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ($\bar{x} = 4.60$) และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ($\bar{x} = 4.08-4.48$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.60$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ ($\bar{x} = 4.08$)

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอุบัติเหตุถือเป็นภัยใกล้ตัวที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ขาดการดูแลรักษาอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมตร์ ปานนัรบร้อย (2566, หน้า 121-137) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า จากสภาพการบริหารจัดการความปลอดภัย ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายด้านการป้องกันอุบัติเหตุ โดยจัดให้มีครูผู้รับผิดชอบด้านการป้องกันอุบัติเหตุและทั้งจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุในสถานศึกษาทุกปีการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยณุชา ขุนจง (2563, หน้า 287-300)

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ ทั้งนี้ อาจเพราะอุบัติเหตุสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จึงต้องมีการพัฒนางานในด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศร ดีปานธรรม (2561, หน้า 23) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ในรูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วม สถานศึกษาควรมีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา อิมจิตต์ และคณะ (2562, หน้า 155-166)

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าสูงสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอุบัติเหตุเป็นปัญหาด้านความปลอดภัยที่สำคัญ เกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง และก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งสอดคล้องกับสถิติสาธารณสุข ที่พบว่าอุบัติเหตุนั้นเป็นสาเหตุอันดับ 1 ของการเสียชีวิตในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยประเทศไทยมีเด็กเสียชีวิตจากการบาดเจ็บเฉลี่ยมากกว่า 2,000 คนต่อปี หรือเท่ากับ 93.7 ต่อประชากรเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี แสนคน (สำนักงานสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2565) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาที่ลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามในด้านอุบัติเหตุเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565, หน้า 7) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทวี บุญให้ และวีรพล กุลบุตร (2563, หน้า 62-73)

3. แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีแนวทางพัฒนาแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านอุบัติเหตุ สถานศึกษาควรมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในช่วงเวลาจัดการเรียนการสอน มีการตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่รับส่งนักเรียน โดยมีการทำประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียน และปฏิบัติตามระเบียบการพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ และสถานศึกษาควรมีการจัดเตรียมยาเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาลที่จำเป็นเมื่อมีเหตุเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mazur (2017, pp. 136) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการรังแกในชุมชนขอโรงเรียนมัธยมในโปแลนด์ ผลการวิจัย พบว่า ครูควรได้รับการฝึกอบรมในการป้องกันอุบัติเหตุและสถานศึกษาควรจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมตร์ ปานนัรบร้อย (2566, หน้า 121-123) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหาร

จัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านอุบัติเหตุจากการเดินทางไป-กลับ ระหว่างบ้านและสถานศึกษา รวมถึงการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา และสถานศึกษาควรจัดทางบประมาณ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอ

ด้านร่างกายและจิตใจ สถานศึกษาควรให้ความรู้แก่นักเรียนในการตระหนักถึงโทษของยาเสพติด โดยร่วมกับสถานพยาบาลในท้องถิ่นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้การอบรมให้ความรู้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และเสริมสร้างอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้แก่ผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับ สุชีรา ใจหวัง (2561, หน้า 51-61) ที่กล่าวว่าโรงเรียนควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนให้ทราบถึงโทษและการป้องกันภัยจากยาเสพติด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร อุณสถานนท์ (2563, หน้า 1-14) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ในด้านการจัดสวัสดิศึกษา ควรมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดและอบายมุขรอบ ๆ สถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญุตว์ ปานนบร้อย (2566, หน้า 121-137) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดประชุมแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบเพื่อให้ความชัดเจนด้านการป้องกันปัญหาเสพยาเสพติด ด้านการรักษาสุขภาพอนามัยนักเรียน ประกอบด้วยด้านมลพิษจากสิ่งแวดล้อม ด้านการป้องกันโรคระบาด ด้านภาวะทุพโภชนาการ และจัดกิจกรรมเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียน

ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สถานศึกษาควรมีห้องน้ำที่ได้มาตรฐานสะอาด เพียงพอถูกสุขลักษณะ โดยมีการบำรุงดูแลรักษาอาคารเรียนอาคารประกอบให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้เสมอ พร้อมทั้งมีการกำหนดระเบียบแนวทางปฏิบัติในการใช้ห้องเรียน ติดตั้งอุปกรณ์บอกสัญญาณอันตรายต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และให้มีระบบรับนักเรียนเข้า-ออกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี รัตนพร (2560, หน้า 138-140) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า แนวการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านกายภาพ ควรส่งเสริมให้ครูแสดงผลงานของผู้เรียนไว้ในชั้นเรียน มีการจัดบรรยากาศทั้งภายนอกและภายในชั้นเรียน ร่มรื่น สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ และจัดทำคู่มือความปลอดภัยในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญาธิตา สมบัติเพิ่ม (2566, หน้า 87-89) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบสภาพอาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอโดยใช้แบบสำรวจจากเกณฑ์มาตรฐานของอาคารสถานที่ตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน และควรมีมาตรการตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญุตว์ ปานนบร้อย (2566, หน้า 121-137) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบสภาพอาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ และจัดให้มีป้ายหรือสัญลักษณ์เตือนในบริเวณที่จะเป็นอันตราย

ด้านการใช้ความรุนแรง สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยาโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ หรือบุคคลที่นักเรียนไว้วางใจ โดยมีการให้คำปรึกษานักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ไม่ปล่อยให้เกิดความซึมเศร้าหรือหมกมุ่นอยู่ในความไม่สบายใจเป็นเวลานาน ทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เพื่อจะได้กำหนดการแก้ปัญหาอย่างตรงจุด จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวทำการศึกษาสังเกตพฤติกรรมเป็นรายกรณี มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน โดยเชิญวิทยากรทั้งภายในและภายนอก มาให้ความรู้ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย เช่น ฝึกสมาธิ ศิลปะ ดนตรี และกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับ สุชีรา ใจหวัง (2561, หน้า 51-61) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการกำหนดมาตรการในการดูแลความปลอดภัย ประชาสัมพันธ์เรื่องความปลอดภัยแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการมอบหมายครูให้ทำหน้าที่รับเรื่องและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร อุณสถานนท์ (2563, หน้า 1-14) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ในด้านการจัดสวัสดิศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยจัดทำเป็นนโยบายไปสู่การวางแผนและปฏิบัติร่วมกันให้เกิดความร่วมมือจากชุมชน

ด้านอุบัติเหตุ สถานศึกษาควรมีการให้ความรู้และฝึกซ้อมนักเรียนในเรื่องการเอาตัวรอดจากอุบัติเหตุต่าง ๆ โดยติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร อุปกรณ์ดับเพลิง ระบบรักษาความปลอดภัยจากการใช้งานอินเทอร์เน็ต อย่างเพียงพอ และพร้อมใช้งาน รวมทั้งมีมาตรการกำจัดของเสียในสถานศึกษา และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ และแนะนำการฝึกทักษะ การปฐมพยาบาลเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ซึ่งสอดคล้องกับ สุชีรา ใจหวัง (2561, หน้า 51-61) ที่กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนให้ปลอดภัย ต้องมีการจัดระบบป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนทุกคน จัดให้มีรั้ว เพื่อป้องกันบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาภายในโรงเรียน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลที่พร้อมให้การดูแล นักเรียนที่เจ็บป่วย และติดตั้งกล้อง CCTV ในการเข้าออกโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร อุณสถานนท์ (2563, หน้า 1-14) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ในด้าน สุขภาพอนามัย สถานศึกษาควรจัดป้ายนิเทศให้ความรู้ตามห้องพยาบาลและทางเดินอาคาร บูรณาการความรู้เกี่ยวกับ โรคติดต่อต่าง ๆ

4. แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ และด้านอุบัติเหตุ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้ความรุนแรง ส่วนความ เป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ

องค์ความรู้ใหม่

ได้แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ควรนำแนวทางพัฒนาซึ่งเป็นผลจากการวิจัยไปใช้ ดำเนินการในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้การพัฒนาความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้รับการพัฒนาและนำมา ประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา และการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเกิดนวัตกรรม ทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาต่อไป และผลการประเมินแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน รวมถึงความสัมพันธ์ ระหว่างจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน และบูรณาการแบบสหวิทยาการเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกเชื่อมโยงกำหนดให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านร่างกายและจิตใจ สภาพที่ พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านร่างกายและจิตใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอุบัติเหตุ ความต้องการจำเป็นของแนวทางการ พัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า มีจำนวน 2 ด้าน ที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอุบัติเหตุ และด้านร่างกายและ จิตใจแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

แนวทางพัฒนา (1) ด้านอุบัติเหตุ (2) ด้านร่างกายและจิตใจ (3) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (4) ด้านการใช้ความรุนแรง (5) ด้านอุบัติเหตุ และผลการประเมินแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถนำไปพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียน ครูและนักเรียน หรือการบริหารงานในระดับต่าง ๆ ตามบริบทที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสามารถช่วยกำหนดทิศทางหรือวางแผนการทำงานได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนางานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านร่างกายและจิตใจ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบช่วยเหลือนักเรียน บันทึก ตรวจสอบ และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงจัดบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านร่างกายและจิตใจ

1.2 ผลจากการวิจัยความต้องการจำเป็นของการพัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ ด้านอุบัติเหตุ ดังนั้น สถานศึกษาควรมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในช่วงเวลาจัดการเรียนการสอน มีการตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่รถรับส่งนักเรียน โดยมีการทำประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียน และปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

1.3 ควรนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนนโยบาย หรือมาตรการการจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา หรือสร้างหลักสูตรความปลอดภัยในสถานศึกษา หรือใช้ฝึกอบรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามบริบทและสถานการณ์ที่เหมาะสมได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการพัฒนาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของสถานศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้เหมาะสมตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2.2 ควรนำงานวิจัยครั้งนี้ไปต่อยอดในการทดลองใช้งานจริงกับสถานศึกษาในหลากหลายพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงประเมินและติดตามผลการนำรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ได้ไปใช้ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร อุ่นสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 10(2), 1-14.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษฎา พูลพันธ์. (2566). แนวทางการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 46(3), 150-165.
- กฤษฎา ศรีสุชาติ. (2559). *การพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2561). *5 มิติความปลอดภัยของเด็กเริ่มสร้างได้ที่โรงเรียน*. เข้าถึงได้จาก <http://bangkokbiznews.com/social/815867>. 4 เมษายน 2565.

- ชยุตว์ ปานนัรบ้อย. (2566). แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. *วารสารครุศาสตร์ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 9(1), 121-138.
- ชิษณุชา ขุนจง. (2563). *การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- ณัฐรุจดี ทรัพย์อุบลมภ์. (2558). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. จันทบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- ธัญญา ภาตินาท. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 2(2), 55-68.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญทวี บุญให้ และวีรพล กุลบุตร. (2563). การศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัยตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 6(1), 62-74.
- บุญเลี้ยง จอดนอก และคณะ. (2561). *การศึกษาและพัฒนารูปแบบความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน ที่ส่งผลต่อความปลอดภัย การล่องละเมิดทางเพศการใช้ความรุนแรงและการใช้สารเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประภัสสร พุทธชัยยงค์. (2566). การประยุกต์ใช้หลักการ PDCA เพื่อพัฒนาการจัดการความปลอดภัยทางถนนในโรงเรียน. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 12(2), 99-110.
- ปัญญชิตา สมบัติเพิ่ม. (2566). *แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2550). *คู่มือการจัดการระบบความปลอดภัยในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ส. เสริมมิตรการพิมพ์.
- วรรณ อัมจิตต์ และคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารสุศึกษาพลศึกษาและสันตนาการ*, 45(2), 155-166.
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมาน มังกร. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยในยุคดิจิทัล. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 13(1), 200-215
- สุชีรา ใจหวัง. (2561). *การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาพร แก้วก้อ. (2564). การสร้างโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยจากภัยคุกคามทางเพศและยาเสพติด. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(1), 88-102.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. (2567). *โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <http://promote-ed.ubon2-ed.go.th/>. 24 มกราคม 2567.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักงานสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. (2565). *สถิติสาธารณสุข พ.ศ. 2565*. นนทบุรี: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
- อดิสร ดีปานธรรม. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อัญชุลี รัตนพร. (2560). *แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Mazur, J. (2017). Determinants of Bullying at School Depending on the Type of Community: Ecological Analysis of Secondary Schools in Poland. *School Mental Health*, 9(132), 136.
- McCaslin, N. L. and Tibezinda, J.P. (1997). Assessing Target Group Needs. Retrieved from <http://www.fao.org/docrep/W5830E/w5830e07.html>. July 5th, 2013.
- Wltkin, B.R., and Altschuld, J.W. (1995). *Plunging and conduction needs assessment*. A Practical guide. Thousand Oaks, CA : Sage Publication, Inc.